

**RYMÄTTYLÄN ETELÄISEN
SAARISTON OSAYLEISKAAVA
I VÄLI- JA SISÄSAARISTO**

**LUONTOSELVITYS
JA
KAAVAN VAIKUTUKSET PAKINAISTEN
SAARISTO NATURA 2000 -ALUEESEEN**

1. JOHDANTO.....	2
2. MENETELMÄT	2
2.1 LÄHTÖAINEISTO.....	2
2.2 MAASTOTYÖT.....	2
2.3 LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS	3
3. ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET	3
3.1 NATURA 2000 -ALUEET.....	3
3.2 MUUT ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET	4
3.2.1 Perinnemaisemat.....	4
3.2.2 Lintuluodot.....	4
3.2.2 Uhanalaiset lajit ja luonnonsuojelulain 49§:n mukaan suojellut lajit	5
KAAVAN VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTO NATURA 2000 –ALUEESEEN.....	6
4.1 VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN TARVE.....	6
4.2 OSAYLEISKAAVA	6
4.3 PAKINAISTEN SAARISTO.....	7
4.3.1 Natura 2000 -alueen jakautuminen Rymättylän, Nauvon ja Velkuan kuntien alueelle	7
4.3.2 Luontodirektiivin luontotyytit.....	7
4.3.3 Lintudirektiivin liitteen I linnut	8
4.3.5. Muut lajit.....	8
4.3.5. Säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit.....	8
4.4 MENETELMÄT	9
4.4.1 Lähtötiedot	9
4.4.2 Vaikutusalueen rajausta.....	9
4.5 OSAYLEISKAAVAN VÄLITTÖMÄT VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTON NATURA 2000 –ALUEESEEN	9
4.5.1 Ruotsalaisen tammimetsät.....	9
4.5.2 Iso-Kuusinen	10
4.5.3 Montti	11
4.5.4 Pahaluoto.....	11
4.5.5 Taipalhauta, Verokari ja Loukeenkarit.....	11
4.5.6 Lintudirektiivin liitteen I linnut	12
4.5.7 Muut lajit.....	12
4.5.8. Säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit.....	13
4.5.9 Yhteenveto välittömistä vaikutuksista.....	13
4.6 OSAYLEISKAAVAN VÄLILLISET VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTON NATURA 2000 –ALUEESEEN.....	13
4.7 YHTEISVAIKUTUKSET.....	14
LÄHDEVIITTEET	15

1. JOHDANTO

Rymättylän kunta teki Eteläisen saariston osayleiskaavan laatimisesta päätöksen keväällä 1994 ja yleiskaavatyö alkoi heinäkuussa 1994. Kaavoittaja Arkkitehti-toimisto Juhani Karilas tilasi osayleiskaavan luontoselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Rymättylän kunta tilasi joulukuussa 2001 luontoselvityksen täydennyksen ja arvioinnin kaavan vaikutuksesta Pakinaisten saaristo Natura 2000 -alueeseen.

Eteläisen saariston osayleiskaavaehdotus oli loppukesällä 2000 nähtävillä. Kaavasta tehtiin runsaat sata muistutusta. Ympäristökeskuksen antamassa lausunnossa edellytettiin, että kaavaan ja kaavamääräyksiin tehdään vielä korjauksia ja selostus saatetaan ajan tasalle. Rymättylän kunta päätti syksyllä 2000 jakaa Eteläisen saariston osayleiskaavan kolmeen osaan.

Osayleiskaavaa on korjattu nyt muistutukset ja ympäristökeskuksen lausunto mahdollisuuksien mukaan huomioon ottaen. Ensimmäisenä on tarkoitus saada Väli- ja Sisäsaariston osalta kaavaehdotus uudestaan nähtäville.

Tässä selvityksessä esitellään Väli- ja Sisäsaariston arvokkaat luontokohteet ja arvioidaan yleiskaavan vaikutukset Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueeseen.

Luontotiedot on koonnut FM Markku Nironen. Natura -vaikutusten arvioinnin ovat tehneet FM Markku Nironen ja FM Esa Lammi.

2. MENETELMÄT

2.1 LÄHTÖAINEISTO

Tiedot arvokkaista luontokohteista ja uhanalaisista lajeista koottiin aiemmista selvityksistä (kts. lähdeviitteet), Varsinais-Suomen seutukaavaliiton ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksen tiedostoista ja haastatteleamalla osayleiskaava-alueen luonnonoloja tuntevia henkilöitä (Seppo Kotiranta, Veli-Matti Rautiainen ja Lennart Saari). Lähtötietojen, alustavan kaavaluonnoksen ja karttatietojen perusteella valittiin maastossa selvitettävät, mahdolliset luonnoltaan arvokkaat kohteet.

2.2 MAASTOTYÖT

Luontoselvityksen maastotyöt kohdennettiin esiselvityksessä mahdollisesti arvokkaiksi arvioituihin luontokohteisiin ja niiden lähiympäristöihin sen mukaan oliko alueille suunnitteilla rakentamista. Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin yhteistyössä kaavoittajan kanssa, jolloin kaavatyön aikana voitiin keskustella mm. rakentamisen vaikutuksista arvokkaisiin luontokohteisiin sekä pohtia mah-

dollisia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Luontoselvityksen maastotyöt (20.–27.5.1995 ja 17.–19.6.1996) teki FM Markku Nironen.

Kaavan laatimisen edellyttämät kaavoittajan maastotyöt on tehty pääosin 1994–95 ja niitä on täydennetty 1996–98. Pääosa maastotöistä on tehty kesällä. Kaikki alueen saaret on kierretty veneellä ja maissa on käyty tarpeen mukaan. Havainnot linnuista ja lintuluodoista pohjautuvat osaksi näihin maastotöihin. Kaavoittaja on saanut myös runsaasti luontohavaintotietoja alueen asukkailta ja kesäasukkailta maastokäyntien yhteydessä sekä muissa maanomistajatapaamisissa.

2.3 LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS

Luontoselvitystä täydennettiin marras–joulukuussa 2001. Tuolloin saatiin Lounais-Suomen ympäristökeskukselta lisätietoja perinnemaisemista, luonnonsuojelulain mukaisista luontotyypeistä, uhanalaisista lajeista, luonnonsuojelualueiden perustamisen nykytilanteesta sekä Natura 2000 -alueiden tietolomakkeet.

3. ARVOKKAAT LUONTOKOhteET

Väli- ja sisäsaariston arvokkaimmat luontokohteet on rajattu pääosiltaan Pakinaisten saaristo Natura 2000 -alueeseen. Vuoden 1996 jälkeen inventoituja luontokohteita ovat Ruotsalaisen kolme perinnemaisemaa. Arvokkaiden kohteiden numerointi viittaa osayleiskaavakarttaan.

3.1 NATURA 2000 -ALUEET

Pakinaisten saaristo

Rymättylän Eteläisen saariston osayleiskaava-alueella on useita Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueeseen kuuluvia kohteita: Ruotsalaisen tammimetsät (SL 9), Pahaluoto (SL 16), Taipalhauta (SL 17), Verokari (SL 18), Loukeenkarit (SL 19), Montti (MU/1 22) ja Iso-Kuusinen (SL 27). Natura 2000 -alueen luonnoloja esitellään kappaleessa 4, jossa myös arvioidaan kaavan vaikutuksia suojeltaviin luontotyypeihin ja lajeihin.

Muutos em. alkuperäiseen luontoselvityksen tekstiin:
Em. kohteet on osoitettu kaavakartalla seuraavasti:

Ruotsalaisen tammimetsät	SL nat 9
Pahaluoto	SL nat 16
Taipalhauta	S nat 17
Verokari	S nat 18
Loukeenkarit	SL nat 19
Montti	S nat 22
Iso-Kuusinen	SL nat 27

3.2 MUUT ARVOKKAAT LUONTOKOhteet

3.2.1 Perinnemaisemat

Varsinais-Suomen perinnemaisemaselvityksen (Lehtomaa 2000) yhteydessä Ruotsalaisen saaresta todettiin kolme arvokasta perinnemaisemaa.

Kunnaksen lehdesniitty (sisältyy SL 9 alueeseen)

Ruotsalaisen etelärannalla on metsittynyt lehdesniitty, jota on hiljattain alettu kunnostaa. Kasvillisuus on kostea suurruohoniittyä. Huomionarvoisia lajeja ovat orapaatsama ja isorantasappi. Lehdesniitty on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi.

Kunnaksen lehdesniitty sijaitsee Natura 2000 -alueen vieressä ja se on kaavassa merkitty SL-alueeksi.

Muutos em. alkuperäiseen luontoselvityksen tekstiin:
Alue on osoitettu kaavassa MY -merkinnällä ja luo-alueerajauksella.

Länsitalon niityt (SL 28)

Ruotsalaisen saaren länsiosassa sijaitseva Länsitalon tilan laidunniitty ulottuu Kuivastenlahden rantaan. Laidunalueella on kallioisia laidunketoja ja -niittyjä ja rannalla matalakasvuista rantaniittyä. Länsitalon niityt on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi ja se on kaavassa merkitty MU/L -alueeksi.

Muutos em. alkuperäiseen luontoselvityksen tekstiin:
Alue on osoitettu kaavassa MY 28 -merkinnällä ja luo-alueerajauksella.

Raumanniemen rantaniitty (SL 10)

Raumanniemessä on noin hehtaarin laajuinen niitty, jolla on pitkään laidunnettu lampaita. Raumanniemen rantaniitty on arvioitu paikallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi ja se on kaavassa merkitty MU/L -alueeksi.

Muutos em. alkuperäiseen luontoselvityksen tekstiin:
Ko. rantaniityllä lampaiden laiduntaminen on loppunut ja alueelle on läjitetty ruoppausmassoja. Alue on osoitettu kaavassa MY 10 -merkinnällä ja luo-alueerajauksella.

3.2.2 Lintuluodot

Rymättylän Väli- ja Sisäsaariston alueen lintuluotoluetteloon on koottu ne pienet saaret ja luodot, jotka ovat käytettävissä olevien tietojen perusteella merkittäviä meri- ja saaristolinnuston levähdys- ja pesimäpaikkoja. Nämä saaret ja luodot on merkitty osayleiskaavaan SL -merkinnällä.

Muutos em. alkuperäiseen luontoselvityksen tekstiin:
Em. kohteet on osoitettu kaavakartalla alla olevan listan oikeassa laidassa olevien merkintöjen mukaisesti.

	kaava- kartalla
• Vähä Tammisluodon luoteispuolen kari (SL 1)	S 1
• Vähä Tammistonluodon ja Laisaaren väliset karit (SL 2)	S 2
• Vähä Tammistonluodon eteläpuolinen luoto (SL 3)	S 3
• Aukkoriutat (SL 4)	S 4
• Joonanriutta (SL 5)	S 5
• Loukkeenkloppi (SL 6)	S 6
• Paskouri ja luoto (SL 7)	S 7
• Porokari (SL 8)	S 8
• Nikulaluodon riutta (SL 11)	S 11
• Pihlavaisten pohjoispuolen luodot (SL 12)	S 12
• Taipaluksen pohjoispuolinen luoto (SL 13)	S 13
• Rysä-Pihlavaiset (SL 14)	S 14
• Pöllä (SL 15)	S 15
• Montin Pultti (SL 20)	S 20
• Pitkäkari (SL 23)	S 23
• Löökkikari (SL 24)	S 24
• Rajakari (SL 25)	S 25
• Isoriutta (SL 26)	S 26

3.2.2 Uhanalaiset lajit ja luonnonsuojelulain 49§:n mukaan suojellut lajit

Suomen ympäristökeskuksen UHEX-rekisteristä saatujen tietojen mukaan Väli- ja Sisäsaariston kaava-alueelta on tehty havaintoja kahdesta uhanalaisesta lajista, jotka ovat mustahevostuorahainen ja pikkuapollo. Pikkuapollo on myös luonnonsuojelulain 49 §:ssa mainittu laji. Pakinaisten Saaristo Natura 2000 -tietolomakkeella mainitut uhanalaiset lajit käsitellään kappaleessa 4.3.2 ja 4.3.3.

Mustahevostuorahainen (*Camponotus vagus*) on uuden uhanalaisluokituksen mukaan arvioitu vaarantuneeksi lajiksi (VU) (Rassi ym. 2001). Mustahevostuorahainen on erityisesti suojeltava laji. Mustahevostuorahainen on löydetty Iso-Kuusisen saaresta vuonna 1976 (Lounais-Suomen ympäristökeskus 2001). Iso-Kuusisen mustahevostuorahainen elää aurinkoisilla ja avoimilla kalliorinteillä, mutta tarkkaa löytöpaikkaa ei ole tiedossa. Osayleiskaavassa ei osoiteta rakentamista Iso-Kuusisen avoimiin kalliorinteisiin.

Pikkuapollo (*Parnassius mnemosyne*) on uuden uhanalaisluokituksen mukaan arvioitu vaarantuneeksi lajiksi (VU) (Rassi ym. 2001). Pikkuapollo on löydetty vuonna 1984 Ruotsalaisen saaresta. Löytöpaikka on Natura-alueella. Ruotsalaisen saaren pikkuapollojen esiintymisen nykytilanteesta ei ole tietoa (Karhu

2001). Jos kaava-alueelta tavataan myöhemmin luonnonsuojelulain 49§:ssä mainittu laji, on kaavan toteuttamisvaiheessa otettava huomioon kaavamääräyksistä huolimatta luonnonsuojelulain 49§ säädökset.

Pikkuapollo elää aikuisena niityillä, kedoilla, hakamailla, lehdesniityillä ja metsälaitumilla, mutta toukkana se tarvitsee ravintokasviksi lehdoissa kasvavaa pestykiurunkannusta (Somerma 1997 ja Karhu 2001). Ruotsalaisen keskiosan lehdot on rajattu Natura 2000 -alueeseen ja ne on pääosin luonnonsuojelualuetta. Rautaniemen rantaniitty ja Kunnaksen lehdesniitty on merkitty kaavassa MU/I-alueeksi. Pikkuapollolle tärkeisiin elinympäristöihin kaava ei tuo muutosta.

KAAVAN VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTO NATURA 2000 –ALUEESEEN

4.1 VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN TARVE

Luonnonsuojelulaki edellyttää, että jos hanke tai suunnitelma yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen luonnonarvoja, on hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan arvioitava hankkeen vaikutukset suojeltaviin luontotyypeihin ja lajeihin.

Natura 2000 -arviointi voidaan tehdä kahdessa osassa. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan arvioinnin tarvetta eli heikentääkö hanke todennäköisesti merkittävästi Natura 2000 -alueen luonnonarvoja. Jos merkittävä heikentyminen on todennäköistä, niin toisessa vaiheessa määritellään onko heikentäminen sellaista, että lupaa ei voida myöntää tai suunnitelmaa hyväksyä tai vahvistaa.

Tässä arvioinnissa tarkastellaan heikentääkö hanke todennäköisesti merkittävästi Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

4.2 OSAYLEISKAAVA

Eteläisen saariston osayleiskaavan yleiset tavoitteet ovat maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen mukaiset. Tavoitteena on oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatiminen. Yleiset tavoitteet ovat pääosin yhteneväiset toisaalta Läntisen saariston ja toisaalta Pohjoisosan vahvistettujen osayleiskaavojen tavoitteiden kanssa.

Saaristomaiseman ja -luonnon suojelu- ja säilyttämistarpeet on otettu huomioon ja kaavassa on tarkennettu eri suojeluohjelmiin ja -selvityksiin kuuluvien alueiden rajauksia. Myös yleiseen virkistyskäyttöön, veneilyyn ja retkeilyyn sekä luontoharrastuksiin, on pyritty varaamaan mahdollisuudet. Tavoitteena on ollut alueen kehittäminen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväällä tavalla.

Välisaariston alueella pysyviä asukkaita on nykyisin kolmisenkymmentä, Sisäsaaristossa kymmenkunta. Olemassaolevia loma-asuntoja välisaariston rannoilla on 140. Kaavassa on osoitettu 140 uutta rakennuspaikkaa, joten rakennuspaikkoja on yhteensä 280. Sisäsaariston vastaavat luvut ovat $265 + 85 = 350$.

4.3 PAKINAISTEN SAARISTO

Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueen (FI0200065) pinta-ala on 571 ha. Alue ulottuu Rymättylän, Nauvon ja Velkuan kunnan alueille. Natura 2000 -alueeseen kuuluu 23 erillistä aluetta: yksittäisiä saaria, saariryhmiä tai osia isommista saarista. Pakinaisten saaristo suojellaan luontodirektiivin perusteella. Suojelun perusteina on 11 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä. Lisäksi Natura 2000 -tietolomakkeella on mainittu 7 lintudirektiivin liitteen I lajia ja 7 muuta lajia.

4.3.1 Natura 2000 -alueen jakautuminen Rymättylän, Nauvon ja Velkuan kuntien alueelle

Rymättylän Eteläisen saariston osayleiskaavan alueella ovat seuraavat kohteet: osa Ruotsalaisesta, Pahaluo, Taipalhauta, Verekari (=Verokari?), Loukeenkari, Montti sekä osa Iso-Kuuisesta.

Rymättylän Läntisen saariston osayleiskaavan alueella ovat seuraavat kohteet: Pyytti, osa Kenkämaasta, osa Koisaaresta, osa Pähkinäisestä, Kirppuluoto (=Kirppukari?), osa Kuiva Kaltsaaresta, Nurmo, osa Kruununmaasta, Kalliokari sekä Mäntykari.

Velkuan kunnan alueella ovat seuraavat kohteet: osa Kaltsaaresta.

Nauvon kunnan alueella ovat seuraavat kohteet: Pitkäkari, Stora Styrholmin lehto ja Stålhatten.

4.3.2 Luontodirektiivin luontotyypit

Natura 2000 -tietolomakkeen mukaan Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueella on 11 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä. Saarikohtaisia luontotyyppitieto ole saatavilla. Luontotyyppiä käsitellään saarikohtaisten arviointien yhteydessä, silloin kun osayleiskaavalla arvioidaan olevan vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontotyyppiin.

Luontotyyppi	Osuus Natura 2000 - alueen pinta-alasta
*Rannikon laguunit	3 %
Riutat	3 %
Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus	<1 %
Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot	<1 %

*Itämeren boreaaliset rantaniityt	1 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	20 %
*Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset kuusivaltaiset vanhat metsät	2 %
*Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset mäntyvaltaiset vanhat metsät	25 %
*Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät	4 %
*Maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät	3 %
Boreaaliset lehdot	3 %

*priorisoitu luontotyyppi

4.3.3 Lintudirektiivin liitteen I linnut

Natura 2000 -tietolomakkeen mukaan Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueella pesii seitsemän lintudirektiivin liitteen I lajia. Uuden uhanalaisluokituksen mukaan pikkulepinkäinen ja harmaapäätikka ja on arvioitu silmälläpidettäviksi lajeiksi (Rassi ym. 2001).

Picus canus harmaapäätikka
 Bubo bubo huuhkaja
 Sterna hirundo kalatiira
 Sterna paradisaea lapintiira
 Dryocopus martius palokärki
 Lanius collurio pikkulepinkäinen
 Bonasa bonasia pyy

3.4.5. Muut lajit

Natura 2000 -tietolomakkeella mainitaan seuraavat seitsemän Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueella tavattavaa lajia, joita ei mainita lintu- tai luontodirektiivissä.

Somateria mollissima haahka
Nucifraga caryocatactes pähkinähakki
Cephus grylle riskilä
Larus fuscus selkälökki
Dentaria bulbifera hammasjuuri
Malus sylvestris metsäomenapuu
Galium odoratum tuoksumatara

4.3.5. Säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit

Lintudirektiivin liitteessä I mainittujen lajien lisäksi Pakinaisten saariston Natura 2000 tietokannassa mainitaan kaksi säännöllisesti esiintyvää muuttavaa lintulajia: pilkkasiipi ja punajalkaviklo. Kummankaan lajin pesinnästä Natura-alueella ei ole tietoa. Pilkkasiipi pesii välisaariston ja ulkosaariston luodoilla ja suojaisissa lahdelmissa. Punajalkaviklo on yleinen saaristolintu, joka pesii mm. rantaniityillä, hiekkarannoilla ja luotoryhmillä.

4.4 MENETELMÄT

4.4.1 Lähtötiedot

Kaavan vaikutusten arvioinnissa Natura 2000 -alueisiin on käytetty seuraavia lähtötietoja: Lounais-Suomen ympäristökeskukselta saadut Natura 2000 – tietolomakkeen tiedot (Lounais-Suomen ympäristökeskus 1998), Eteläisen saariston osayleiskaavan kaavaselostus sekä vuonna 1995 yleiskaavan yhteydessä tehdyt luontoselvityksen maastomuistiinpanot.

4.4.2 Vaikutusalueen rajaus

Pakinaisten saariston Natura 2000 -alue koostuu 23 erillisestä alueesta, jotka ovat saaria, luotoja tai osia suuremmista saarista. Nämä erilliset alueet sijaitsevat noin 10 x 10 km:n laajuuisella merialueella, osin melko etäällä toisistaan. Tästä syystä arviointi kohdennetaan osayleiskaavan sisällä oleviin Natura 2000 -alueen saariin ja luotoihin ja arviointi tehdään saarikohtaisesti.

4.5 OSAYLEISKAAVAN VÄLITTÖMÄT VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTON NATURA 2000 –ALUEESEEN

Osayleiskaavan välittömät vaikutukset ovat rakentamisesta suoraan aiheuttamia muutoksia suojelun perusteina olevien luontotyyppien pinta-alaan tai luonnonoloihin sekä suojelun perusteina olevien lajien elinolosuhteisiin. Jos Natura 2000 -alueelle ei osoiteta rakentamista tai rakentaminen ei vaikuta luontotyyppien ja lajien elinoloihin on varsin todennäköistä, että rakentaminen ei välittömästi vaikuta suojelun perusteisiin.

4.5.1 Ruotsalaisen tammimetsät

Ruotsalaisen keskiosan tammimetsät ja pähkinäpensaslehdot on rajattu Natura 2000 -alueeseen. Suojelun toteutuskeinona on luonnonsuojelulaki. Tilalla RN:o 1:28 on voimassaoleva ranta-asemakaava ja tilaan kuuluvat Natura 2000 -kohteet, Isoniitunvuoren länsiosa, Isoniitunvuoren ja Pohjansuun välinen alue sekä Välimaan ja Pohjansuun välinen alue on perustettu luonnonsuojelualueeksi.

Vaikutukset

Osayleiskaavassa ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja Ruotsalaisen saarella olevalle Natura 2000 -alueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Natura 2000 -alue on merkitty kaavaan luonnonsuojelulain mukaan suojeltavaksi alueeksi. Lähimmät uudet rakentamisalueet ovat yli 50 metrin päässä Natura 2000 -alueen rajasta. Osayleiskaavassa osoitettu uusi rakentaminen ei vaikuta välittömästi Natura 2000 -alueen luonnonoloihin.

4.5.2 Iso-Kuusinen

Iso-Kuusisen luoteisosan maa-alue on rajattu Natura 2000 -alueeseen. Alueen suojelun toteutuskeinona on luonnonsuojelulaki. Mukaan rajattu alue on hieman pienempi kuin rantojen suojeluohjelmaan kuuluva maa-alue. Natura 2000 -alueen pinta-ala on noin 8,8 ha. Yleiskaavassa Natura-alue on merkitty suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. Haikanperän lahden eteläpuolelle on kaavassa varattu alue matkailupalvelualueeksi (RM-1), johon saa rakentaa matkailua palvelevan kioskin, katoksen tai vastaavan.

Osayleiskaavassa ehdotetut lähimmät uudet lomarakennukset sijaitsevat yli 250 metrin päässä Natura 2000 -alueen rajasta. Iso-Kuusisen saarella on nykyisin 15 loma-asuntoa ja kaavassa ehdotetaan 10 uutta loma-asuntoa. Lisäksi kaksi asuinrakennuspaikkaa on osoitettu saaren keskelle.

Vähä-Kuusisen ja Iso-Kuusisen välinen kannas on molemmin puolin hiekkarantaa. Haikanperän lahden itärannalla on kalliojyrkkä ja kalliomännikköä.

Vaikutukset

Osayleiskaavassa Iso-Kuusiseen ehdotettujen uusien loma-asuntojen rakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Iso-Kuusiseen rajatun Natura 2000 -alueen luonnonarvoja koska osayleiskaavassa ei osoiteta uutta rakentamista Natura 2000 -alueelle ja lähimmät uudet lomarakennukset sijoittuvat yli 250 metrin päähän Natura 2000 -alueen rajasta. Natura 2000 -alueen ja rakentamisalueiden väliin jää alue (MU/1), jolla ympäristö säilytetään.

Vähä-Kuusisen ja Iso-Kuusisen välisen kannaksen hiekkarannat ovat vilkkaassa virkistyskäytössä. Virkistyskäyttö on kuluttanut hiekkarantojen ja niiden välisen kannaksen kasvillisuutta. Lisäksi Haikanperän lahden kohdalta on haettu melko paljon hiekkaa. Retkeilystä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi kaavassa on osoitettu pieni matkailupalvelujen alue (RM-1), johon voi rakentaa esim. keittokatoksen, jolloin lukuisat nuotiopaikat yms. hajakulutusta saadaan poistettua. Matkailupalvelujen alue on kasvillisuudeltaan karua ja kulunutta männikköä, joten esimerkiksi nuotikatoksen rakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä suojeltuja luontotyyppejä.

4.5.3 Montti

Montti on korkeakallioinen kaakko-luode-suuntainen saari. Montin länsiosan kallio nousee noin 15 metriä meren pinnan yläpuolelle. Kallioalueen pohjoisosassa on kaakko-luode-suuntainen jyrkänne.

Pääosa Montin metsistä on luonnontilaiset tai niiden kaltaiset mäntyvaltaiset vanhat metsät -luontotyyppiä. Kallioiden avoimet lakiosat ja kalliojyrkänne on luettavissa kasvipeitteiset silikaattikalliot -luontotyyppiin. Suojelun toteutuskeinona on rakennuslaki. Montti on seutukaavassa merkitty MM 2 -alueeksi.

Montin luoteispäässä, kannaksella on lomarakennus. Lomarakennuksen yhteyteen on kaavassa osoitettu lisärakennusmahdollisuus matkailupalvelua varten (RM). Saaren muu rakennusoikeus on siirretty pois, joten pääosa saaresta jää rakentamattomaksi. Kaavaan tämä alue on merkitty MU/1-alueeksi.

Vaikutukset

Montin luoteisosaan osoitettu RM -alue ei pienennä suojelun perusteina olevien luontotyyppien pinta-alaa, koska alue ei ole vanhaa mäntyvaltaista metsää. Mahdollinen lisärakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

4.5.4 Pahaluoto

Pahaluoto ja länsipuolen pikkuluoto ovat osa rantojensuojeluohjelman kohdetta. Suojelun toteutuskeinona on luonnonsuojelulaki. Pahaluodon pohjoisosassa on loma-asunto. Loma-asunnon länsipuolelle on osayleiskaavassa merkitty yksi korvattava loma-asunto. Muita rakennuspaikkoja alueelle ei ole osoitettu.

Vaikutukset

Jos osayleiskaavassa ehdotettu yksi rakennuspaikka korvataan, ei kaava tuo muutosta Pahaluodon luonnon nykytilaan, joten kaava ei tältä osin heikennä Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

4.5.5 Taipalhauta, Verokari ja Loukeenkarit

Taipalhauta, Verokari ja Loukeenkarit luotoineen ovat pieniä ulappasaaria. Verokari ja Loukeenkarit ovat mukana rantojensuojeluohjelmassa ja niiden suojelekeinona on luonnonsuojelulaki. Taipalhaudan toteutuskeinona on rakennuslaki. Saaret ovat rakentamattomia, eikä niille osoiteta osayleiskaavassa rakentamista.

Vaikutukset

Osayleiskaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Taipalhaudan, Verokarin tai Loukeenkarien luonnonarvoja, koska kaava ei tuo uutta rakentamista näihin saariin tai saarien välittömään läheisyyteen. Lisäksi kaavassa saaret on merkitty SL -alueiksi.

4.5.6 Lintudirektiivin liitteen I linnut

Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueella pesivistä seitsemästä lintudirektiivin liitteen I lajista kala- ja lapintiira ovat luotojen ja pienten kalliosaarten pesimälajeja. Kaavassa ei osoiteta rakentamista tai rantautumispaikkoja pikkusaarille ja luodoille. Kaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä kala- ja lapintiiran elinmahdollisuuksia Natura-alueella.

Pikkulepinkäinen on puoliavointen pensaikkojen ja niittyjen laji, joka on viime vuosina nopeasti taantunut maassamme (Väisänen ym. 1998). Koska rakentamista ei osoiteta Natura -alueelle, kaava ei arviomme todennäköisesti merkittävästi heikennä pikkulepinkäisen elinmahdollisuuksia Natura-alueella.

Harmaapäätikka, palokärki, huuhkaja ja pyy ovat metsälintuja, jotka elävät monenlaisissa metsissä, mutta eivät tule toimeen taimikoissa tai nuorissa metsissä. Kaavan toteutuminen ei vähennä Natura-alueen metsäalaa ja koska rakentamista ei osoiteta Natura-alueelle, kaava ei arviomme mukaan todennäköisesti merkittävästi heikennä harmaapäätikan, palokärjen, huuhkajan ja pyyn elinmahdollisuuksia.

4.5.7 Muut lajit

Pakinaisten saariston Natura-tietolomakkeella mainitaan seitsemän muuta lajia. Näistä haahka on saaristolintu, joka pesii runsaimpana ulkosaariston luodoilla ja metsäsaarissa. Selkälokkeja pesii luodoilla ja metsäsaarilla, riskilöitä ulkosaariston kivikkoisilla luodoilla. Pähkinähakki pesii sekametsissä pähkinälehtojen tuntumassa.

Koska rakentamista ei osoiteta Natura-alueelle on varsin todennäköistä, että kaava ei heikennä haahkan, selkälökin, riskilän tai pähkinähakin elinmahdollisuuksia Natura-alueella. Veneilyn lisääntyminen saattaa häiritä matalia vesialueita suosivien haahkopoikueiden toimeentuloa, mutta vaikutuksen määrää ja merkittävyyttä on vaikea arvioida.

Metsäomenapuu on löydetty Pähkinäiseltä sekä tuoksumatara Pakinaiselta ja Pähkinäiseltä, joten em. lajeista ei ole löytötietoja Väli- ja Sisäsaariston kaava-alueelta (Lounais-Suomen ympäristökeskus 2001).

Hammasjuuren löytöpaikasta ei ole saatu tietoa. Kaavan toteutumisen vaikutuksia lajiin ei voida arvioida.

4.5.8. Säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit

Kaava ei todennäköisesti heikennä punajalkaviklon tai pilkkasiiven elinmahdollisuuksia Natura-alueella, koska rakentamista ei osoiteta Natura-alueelle.

4.5.9 Yhteenveto välittömistä vaikutuksista

Kaavan toteutuminen tuo nyt kyseessä olevalle osayleiskaava-alueelle 225 uutta rakennuspaikkaa. Suojeltavia luontotyyppisiä tai lajien esiintymispaikkoja ei jää rakennettavien alueiden alle. Kaavan toteutumisella ei ole välittömiä vaikutuksia Pakinaisten saaristo Natura 2000 -alueella suojeltaviin lajeihin ja luontotyyppisiin.

Osayleiskaavan Natura 2000 -alueeseen kuuluvat saaret tai niiden osat on kaavassa Montin ja Taipalhaudan MU/1 merkintöjä lukuun ottamatta merkitty SL-1 alueiksi. Kaavamääräyksissä todetaan:

SL-1 alue on mukana rantojensuojeluohjelmassa. Maankäyttö- ja rakennuslain 41 § 2 mom. perusteella määrätään, että alueilla, joilla ei ole luonnonsuojelun mukaista rauhoituspäätöstä, ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat suojelutavoitteiden toteuttamista. Aluetta koskee maankäyttö- ja rakennuslain 128 § 1 mom. mukainen toimenpiderajoitus. Ennen maisematyöluvan myöntämistä on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta.

MU/1 alue on maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla ympäristö säilytetään. Aluetta koskee maankäyttö- ja rakennuslain 128 § 1 mom. mukainen toimenpiderajoitus. Ennen maisematyöluvan myöntämistä on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta

Kaavamääräykset takaavat sen, että ennen suojelupäätöstä suojeltaviksi tarkoitetuilla alueilla sekä Montissa ja Taipalhaudassa hakkuut tai muut hankkeet, jotka saattavat vaikuttaa haitallisesti suojeltaviin luontotyyppisiin tai lajeihin tarvitsevat asianmukaisen luvan. Lupaharkinnan yhteydessä voidaan arvioida hankkeen mahdolliset vaikutukset suojelun perusteina oleviin luontotyyppisiin ja lajeihin.

4.6 OSAYLEISKAAVAN VÄLILLISET VAIKUTUKSET PAKINAISTEN SAARISTON NATURA 2000 –ALUEESEEN

Osayleiskaavan välilliset vaikutukset syntyvät siitä, että kaavassa osoitettu lisärakentaminen lisää virkistyskäyttöä ja muuta liikkumista Natura 2000 -alueella ja liikkumisesta aiheutuu merkittävää häiriötä linnustolle ja suojeltaville luontotyypeille kasvillisuuden kulumisena.

Veneily ja muu liikkumisesta aiheutuva häiriö kaava-alueella lisääntyy kesäasuntojen määrän kasvaessa. Lisääntyvä häiriö saattaa vaikuttaa joihinkin Natura-alueen suojelun perusteina oleviin lintulajeihin, lähinnä haahaan, riskilään ja selkälökkiin. Häiriötä voidaan vähentää rauhoittamalla haahkapoikueiden suo-

simat ruokailualueet veneilyltä ja rajoittamalla verkkokalastusta riskilän pesimäsaarten lähivesillä (riskilät hukkuvat helposti kalaverkoihin) lintujen pesimäaikana.

Kaava ei tuo muutosta Natura 2000 alueeseen sisältyvien saarien tai saarien osien nykyiseen virkistyskäyttöön, koska näille alueille kaavassa ei erityisesti ohjata virkistyskäyttöä.

4.7 YHTEISVAIKUTUKSET

Pakinaisten saariston Natura 2000 -alueella on kolme muuta osayleiskaavaa: Rymättylän Eteläisen saariston osayleiskaava, Nauvon rantayleiskaava ja Velkuan yleiskaava.

Rymättylän Eteläisen saariston osayleiskaava on vahvistettu ja siinä ei osoiteta uutta rakentamista Pakinaisten Saaristo Natura –2000 alueelle.

Nauvon rantayleiskaava sivuaa Rymättylän Eteläisen saariston osayleiskaavaa ja siihen sisältyvää Pakinaisten saariston Natura 2000 -aluetta Iso-Kuusisen saaren kohdalla. Natura 2000 -alueen raja on sama kuin Rymättylän ja Nauvon kunnan raja. Kunnanraja on keskellä Iso-Kuusisen ja Vähä-Kuusisen hiekkaisista kannasta. Nauvon rantayleiskaavaehdotuksessa hiekkainen kannas on merkitty SL-merkinnällä ja lähin uusi loma-asunto yli 300 metrin päähän Natura 2000 -alueesta. Komonperän eteläpuolella oleva niemi, Komo, on rakennettu, eikä sinne osoiteta uutta rakentamista.

Velkuan yleiskaava on vahvistettu 30.12.1997. Velkuan yleiskaava-alueella olevan Kaltsaaren koillis-itäosa kuuluu Natura 2000 -alueeseen. Kaavassa ei osoiteta uutta rakentamista Natura-alueelle.

Pakinaisten Saaristo Natura 2000 alueella olevat osayleiskaavat eivät tuo uutta rakentamista Natura 2000 alueeseen rajattuihin saariin tai niiden osiin siten, että rakentaminen kohdistuisi suojeltaviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Tällä perusteella voidaan todeta, että em. kaavat toteutuessaan yhdessä eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

LÄHDEVIITTEET

Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: *Natura 2000 -luontotyyppiopas*. Ympäristöopas 46. 2. painos. Suomen ympäristökeskus.

Anon. 1992: *Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, 21.5.1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta* (ns. luontodirektiivi).

Anon. 1979: *Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, 2.4.1979, luonnonvaraisten lintujen suojelusta* (ns. lintudirektiivi).

Heikkinen, R. ja Husa, J. 1995: *Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä*. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisu- ja. A 210. Vesi- ja ympäristöhallitus.

Heikkilä, T. ja Heikkinen, I. 1991: *Rantojensuojeluohjelman alueet*. Selvitys 97/97. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto.

Lehtomaa, L. 2000: *Varsinais-Suomen perinnemaisemat*. Alueelliset ympäristöjulkaisut 160. Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Karhu, K.2001: *Saaristomeren pikkuapolloesiintymien kartoitus Lounais-Suomen ympäristökeskukselle*. Käsikirjoitus.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 1998: *Pakinaisten saaristo*. Natura 2000-tietolomakkeet.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 2001: *Ympäristökeskuksen luontotiedot: uhanalaiset lajit, luonnonsuojelulain luontotyytit ja pienvedet*.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: *Suomen laji- en uhanalaisuus 2000*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Somerma, P. 1997: *Suomen uhanalaiset perhoset*. Ympäristöopas 22. Suomen ympäristökeskus, Suomen perhostutkijain seura.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: *Muuttuva pesimälinnusto*. 567 s. Otava.